

Beelden zonder achtergrond

Door na te denken vind je soms zaken die je niet hebt gezocht. *Serendipiteit*, heet dat. En het was ook de titel van de eerste overzichtstentoonstelling in 1997 van Yves Velter. "Ik zoek niet direct antwoorden, maar alternatieven voor antwoorden," zegt de kunstenaar.

WARME WERKEN DIE VERTELLEN

U kent er zeker wel eentje: zo'n jongentje – het kan ook een meisje zijn – dat het door de Sint afgeleverde speelgoed aan een nauwkeurig onderzoek onderwerpt. Bij voorkeur maakt het kind hierbij gebruik van allerlei nuttig materieel om door te dringen tot in de diepste ingewanden van het onderzoeksobject. En als de fysieke capaciteiten mochten ontbreken, dan zijn er toch nog de vragen die kunnen gesteld worden en die – beken het maar – u toch wel in verlegenheid kunnen brengen of juist ook bij u de knop van de fantasie in werking zetten. Zo'n jongentje is Yves Velter, inmiddels opgegroeid tot een volwassen man-met-vragen. Hij houdt ervan om te filosoferen, om te onderzoeken, te wikken en te wegen. Hij is eerder geneigd om wat afstand te nemen van de dingen die hem bezig houden door ze in een meer algemene context te situeren. Langs de andere kant is hij erg betrokken op die dingen, beroeren ze hem. Eigenlijk is Yves Velter best wel een emotionele jongen, al zou je dat niet steeds toegeven wanneer je zijn werk voor het eerst bekijkt.

Het was in het begin van de jaren 1990 dat deze kunstenaar zich voor het eerst liet opmerken met een aantal schilderijen die toch wel ongewoon waren voor die jaren waar de *Neue Wilden* en de *Transavanguardia* nog nazinderden in de kunstscène. Hij presenteerde schilderijen die machinale elementen toonden, spankabels, luchtslangetjes, doppen en schroeven, technische tekeningen. Velter presenteerde ze in een koele, metalen frame en soms waren er echte spankabels of andere reële elementen in verwerkt. Toch waren het warme werken met een grote poëtische zeggingskracht, werken die iets te vertellen hadden over ons en over onze tijd. En dat werd opgemerkt en gehonoreerd met prijzen en tentoonstellingen.

VRIJE VORMEN

Al die schilderijen waren het resultaat van nadenken, peinen over dingen die gebeuren, met jezelf of met andere mensen. Door na te denken vind je soms zaken die je niet hebt gezocht. Men heeft daar een woord voor gevonden: serendipiteit. Het was

Mijn verleden, 2007,
95 x 76 cm

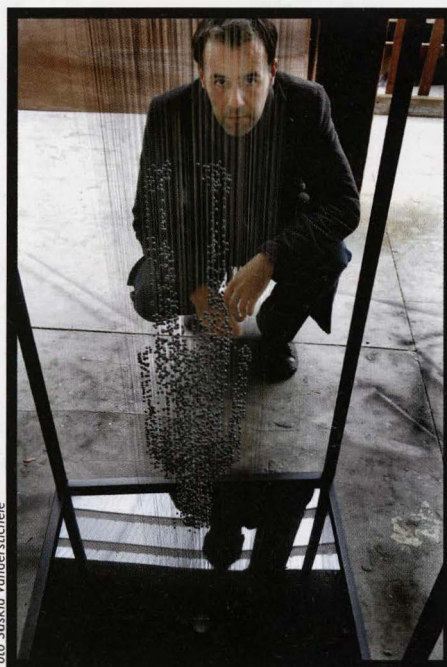

Foto Saskia Vanderstichele

Schilderijen en sculpturen van Yves Velter

Anti Master (hangende sculptuur), 2003, 190 x 45 x 40 cm

dan ook de titel van zijn eerste overzichtstentoonstelling in 1997 in het inmiddels verdwenen Museum voor Schone Kunsten van Oostende. Hier werd al duidelijk dat Velter stilaan de streng technisch-mechanische werken achter zich had gelaten voor werken waarin – ik citeer hier Hugo Brutin – “vorm en gedachte, illusie en werkelijkheid, het gestructureerde en de vrije vorm elkaar uitbundig aanvullen en uitdagen.”

Op die tentoonstelling waren er ook sculpturen te zien, de zogenaamde ‘vrije vormen’. Ze zijn ontsproten uit de vraag of het mogelijk was om de pure vorm te verbeelden. Wat is vorm eigenlijk? Heeft vorm een betekenis? Het zijn dergelijke vragen waarmee de kunstenaar zich onledig houdt en antwoorden tracht te vinden. Uit zijn onderzoek bleek dat pure vorm onmogelijk is, dat er altijd een oorzaak is voor een vorm. Nu zult u zeggen: dat kon hij toch voordien al weten! En u hebt natuurlijk gelijk, maar ook niet: hij kon het nooit op die manier geweten hebben zoals hij het nu weet en laat ervaren met zijn werk.

Foto Saskia Vanderschueren

DE MENS UITGEKLEED

Ik had het ook al over emoties bij Yves Velter. Ik wil hier verwijzen naar een reeks werken die hij realiseerde met de materiële erfenis van een overleden familielid. De vrouw van wie sprake was op één of andere wijze geestelijk gestoord en leefde in een heel eigen wereld. Dat heeft Yves steeds erg geïntrigeerd en hij heeft op tal van wijzen trachten door te dringen in dit hem totaal vreemd en afgesloten universum. Zo realiseerde hij een aantal installaties waarbij hij het meubilair van de vrouw heeft gebruikt en bekleedt met haar kleren. Stoelen, tafels, kastjes, tv, allerlei dagelijkse voorwerpen voorzag hij van bloemenjurken en mantelpakjes. De installaties hadden een groot knuffelgehalte en brachten hem ongetwijfeld dicht bij zijn familielid dan hij ooit is geweest. Ook de tientallen brieven die ze heeft geschreven en die in haar nalatenschap werden gevonden, zijn erg belangrijk voor het werk van de kunstenaar. Het waren brieven die een gewone sterveling moeilijk of niet kan begrijpen. Ze zijn in een soort codetaal gesteld en gericht aan personen met een zekere macht. Door het schrijven van brieven verwerkte de vrouw haar angsten, kon ze zich staande houden in die voor haar vijandige en bedreigende wereld. Zo vreemd is dat nu ook weer niet: het gebruik van bezwerende formules is ook nu nog gangbaar.

Latere schilderijen, die te zien waren op diverse tentoonstellingen, tonen ons menselijke figuren. Ze zijn zeer gedepouilleerd, ontdaan van elke overbodigheid. Ze hebben een vreemde uitstraling. Dat komt vooral door de ogen, de ogen die ontbreken en vervangen zijn door fragmenten uit de brieven van de eerder genoemde vrouw. Zijn de ogen immers niet de spiegel van de ziel?

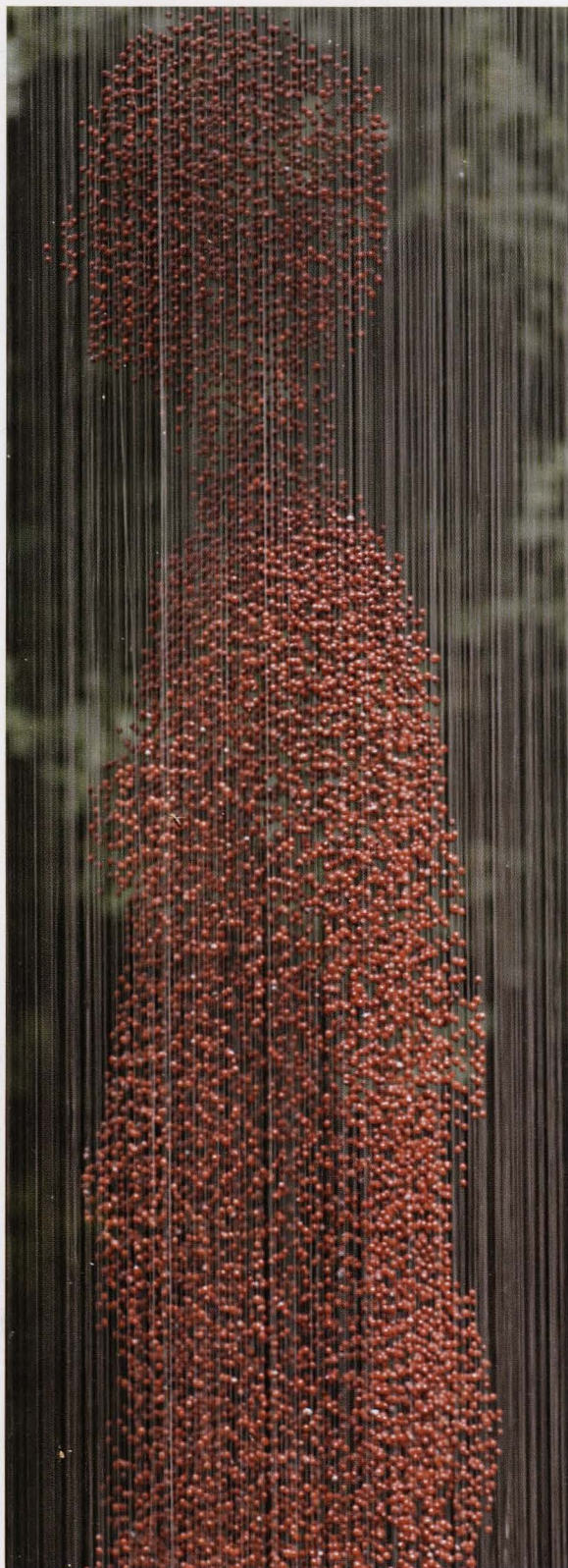
De menselijke figuur is al eerder in het werk van deze kunstenaar opgedoken, zij het dan in sculpturale vorm. Meestal gaat het dan om een mannenlichaam dat schematisch is weergegeven. Een van die sculpturen op bijna ware grootte is helemaal beplakt met uittreksels uit de bewuste brieven, de mens als een beschreven blad. Het is wat bevreemdend om te zien, maar het is treffend en betekenisvol voor iemand die verder wil kijken dan het oppervlak.

Die mannenfiguur kunnen we natuurlijk toch ook een beetje als een zelfportret beschouwen. Vroeger maakte hij al diverse multiples die betrekking hadden op het (zijn) lichaam. Tongen, oren, bewegende of scharnierende elementen waren evenzoveel inventieve en soms wat beklemmende creaties. Ook de kleine sculptuur van de man met zijn hoofd in de wolken is tekenend voor deze kunstenaar. De man met hoofd in de wolken is niet echt een dromer, het is een denker die door de wolken heen ziet.

Recording Utopia,
2007, 130 x 100 cm

Presence in het
Provinciehuis,
Boeverbos, Brugge

info

Werk van Yves Velter is nog te zien in:

Galerie
Denise Vande Velde,
Cesar Haeltermansstraat
77 te Aalst: 'Paradise
regained', tot 22
december 2007

Galerie
Negen punt negen,
Sint-Amandsstraat 47
te Roeselare: 'Everquest',
tot 12 januari 2008

Werk van de kunstenaar
is ook te ontlene bij
kustuitleen Kunst In Huis

RODE STIPPEN

Yves Velter zegt zelf: "De rode draad in mijn werk is mijn blijvende fascinatie voor thematieken waar ik geen vat op heb. Ook niet via de wetenschap. Juist daarom is beeldende kunst hier een geschikt middel tot onderzoek. Ik zoek niet direct antwoorden, maar alternatieven voor antwoorden en dat doe ik door een soort beeldonderzoek. De beelden (*nvdr: hier wordt bedoeld de schilderijen*) die ik maak zijn nogal dikwijls geïsoleerd van de context, er is geen achtergrond. Het meest cruciale in het verhaal, het meest essentiële blijft over."

Het zijn foto's, situaties, voorvallen die hem inspireren. Zo was de foto in de krant van de eerste betalende astronaut aanleiding tot het maken van een werk. Die man komt daar niet zomaar, het is de kristallisering van een hele evolutie en dat is precies wat de kunstenaar mateloos interesseert.

Maatschappelijke thema's en ontsporingen beroeren hem. Het schandaal rond de vruchtbaarheidspecialist dr. Cecil Jacobson, die zijn patiënten zonder hun medeweten met zijn eigen sperma insemineerde, had een lichte geboortegolf van eerder mollige kinderen met gezichtsmoeilijkheden voor gevolg. Het was aanleiding voor een omvangrijk schilderij van een inmiddels tot volwassenheid gekomen spruit van Jacobsons creativiteit.

In het werk van Velter is er nog een niet onbelangrijk detail dat al geruime tijd aanwezig is: de rode bolletjes. Ook die spelen hun rol in het plastisch alfabet dat de kunstenaar hanteert. Ze staan voor elementen, angsten en verlangens, die hem boeien en waar hij geen greep op heeft. Op die manier worden ze handelbaar, kneedbaar, kunnen ze beheerst worden. Ze komen veelvuldig voor in de jongste schilderijen. Ze zorgen mee voor een zekere geladenheid en dramatiek, soms lijken het wel bloedspatten. Met die rode bolletjes als uitgangspunt heeft Velter in opdracht van de provincie West-Vlaanderen een sculptuur ontworpen. Het is een efemere sculptuur die eigenlijk enkel bestaat uit draad en honderden rode bolletjes opgehangen in een frame, samen vormen ze een menselijke figuur. Het werk staat opgesteld in het park rond het Provinciaal Administratief Centrum Boeverbos te Sint-Andries. Het is te zien in een glazen vitrine en wordt 's avonds oordeelkundig belicht. Het werkt als een verschijning. Het is een beklijvend beeld, je hebt er weinig vat op en het wijzigt voortdurend van vorm wanneer je er rondom heen wandelt. Het zet je aan het mijmeren over de mens, over jezelf, de vergankelijkheid, het is als een zeer actuele vanitas en het doet ook een beetje denken aan de beelden die we kennen uit de science fiction-feuilletons. "Beam me up, Scotty," zeg je al lachend, maar het blijft toch wel even hangen. De moeite van een ommetje zeker waard.

Daan Rau